

Posudek diplomové práce Terezy Kalkusové
Mexický svátek Día de Muertos: vývoj a jeho percepce pohledem mexické identity

Vedoucí práce: prof. PhDr. Anna Housková, CSc.

Oponent: Mgr. Dora Poláková, Ph.D.

Tereza Kalkusová samostatně zvolila široké téma, které plně zvládla díky dvěma kvalitám: jasné kompozici práce a soustředění na ústřední otázku utváření „obrazu“ Mexika, ke které se průběžně ve všech kapitolách vrací. Chápe ho jako konstrukt, určitý mýtus, který si o své národní identitě Mexičané vytvářeli a v němž za stěžejní považují právě svůj odlišný vztah ke smrti. Mexická barvitá oslava dne Památky zesnulých tak autorku od jednoho svátku přivedla k pojetí smrti vůbec, což je základní aspekt každé kultury. Podařilo se jí postihnout jej ve dvou diametrálně odlišných tradicích, aztécké a evropské, a to z hlediska vývoje i z hlediska typologického. Přesvědčivě a s kritickým nadhledem ukázala jak obraz Aztéků jako válečnické civilizace s velikášským posláním udržovat lidskými oběťmi v chodu celý vesmír, tak sebe-obraz moderních Mexičanů, i s jejich tendencí poněkud zveličovat indiánský kulturní zdroj.

Tohoto nadhledu dosáhla autorka svou důkladností: jednak prostudováním mimořádně rozsáhlé odborné literatury a jednak sledováním souvislostí. Tereza Kalkusová má talent pro kontextové vidění, každé věci se snaží porozumět od základu, pro každou jednotlivost potřebuje poznat celek. Je to výborný hermeneutický předpoklad pro vědeckou práci.

Také u dobře zvolených literárních děl autorka uvádí tvorbu vždy do příslušného kontextu, ať již sleduje anonymní nahuaskou poezii, Gorostizovu básnickou skladbu *Smrt bez konce*, eseje O. Paze, C. Fuentesese, C. Monsiváise či Rulfův román *Pedro Páramo* a Fuentesovu novelu *Aura*. Zároveň analyticky zkoumá každý text a vnímavě interpretuje jeho smysl, k čemuž přispívá právě její schopnost kontextuálního myšlení. Kapitola o tématu smrti v nahuaské poezii má filosofickou hloubku (s oporou nejen v *Aztécké filosofii* Leóna Portilly, autorka vždy konfrontuje více odborných studií); možná byla z hlediska tématu smrti pojednána nahuaská kultura až příliš široce (téma svobodné vůle a poznání u Nahuů), ale nejde o rozbíhání, nýbrž naopak o snahu co nejhluběji pochopit vzdálené předhispanšské myšlení. Kapitola o poezii Josého Gorostizy vyniká múzickým smyslem pro reflexivní lyriku a je pro české prostředí přínosná upozorněním na toto málo známé vrcholné básnické dílo. U tří mexických esejistů Tereza Kalkusová přesně rozlišila povahu jejich psaní a jejich různé vidění světa: filozoficky podložený kritický pohled Pazův, optimističtější Fuentesovu důvěru v přínos hispanoamerické zkušenosti s koexistencí tří kultur i novinářsky aktuálnější eseje Monsiváise. Koncizní interpretace Rulfova románu *Pedro Páramo* výborně propojuje motiv rozvráceného „rajského místa“, pojetí času a smrti, v němž je neadekvátní katolická doktrína odsunuta nahuaskou tradicí, a skeptický obraz dopadu mexické revoluce na život venkova. I Fuentesova *Aura* je vyložena na pozadí indiánského chápání smrti a valorizuje se tak výklad o nahuaské kultuře z první části práce.

Logické rozvržení, racionální výklad a zároveň estetická vnímavost se projevují i v jazyce práce: přesné vyjadřování se pojí se svěžím stylem; literární nápaditost ukazují už výrazné názvy kapitol. Velmi dobré jsou také autorčiny překlady citátů. Vyzrálá je práce se sekundární literaturou, jejíž množství a výběr svědčí o dlouhodobější přípravě.

Práce Terezy Kalkusové splňuje – a svým bohatstvím, profesionální kvalitou i rozsahem přesahuje – nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

Anna Housková

1. 9. 2017